

Marta Kiš
i Karla Pudar

TEMAT

Francuski paviljon u Zagrebu

Uvodno

Nakon više od sedamdeset godina od prvog svečanog otvorenja, Francuski paviljon u Zagrebu je obnovljen.

Obnova je trajala dugo. Cijeli proces promatrala smo, gotovo svaki dan, iz različitih perspektiva: kao zaposlenice Studentskog centra, povjesničarke umjetnosti, kustosice, ali i kao stanovnice grada Zagreba. Nakon duge i depresivne stagnacije, gradnja objekta ponovo se užurbano pokrenula, a uistinu je fascinantno bilo svjedočiti postavljanju 12 nosivih stupova u konstrukciju koja je niknula

u nepuna dva dana. Ostatak unaprijed pripremljene drvene građe i stakla brzo se zatim slagao u ukupni mozaik objekta. Imale smo privilegiju šetati i po vrućem limenom krovu paviljona, ali ništa nas nije moglo pripremiti na doživljaj pri ulasku u dovršeno zdanje – otvoreni monovolumen, očišćen od svih naknadnih umetaka, u neposrednom dijalogu sa svjetlom i okolinom.

Ususret završetku obnove i otvaranju, u sklopu programa *Kulture promjene* Studentskog centra u Zagrebu organizirano

←↑ Francuski paviljon nakon obnove, ← eksterijer,
↑ detalj interijera Foto Paolo Mofardin

je nekoliko programa kojima se i stručna i šira javnost mogla upoznati s ovom izuzetnom građevinom i njezinim potencijalima. Primjerice, u prosincu 2013. godine nizozemska kustosica Joanna van der Zanden vodila je u Galeriji SC višednevnu radionicu pod nazivom “Stvarajući kustoske smjernice za Francuski paviljon”. U svibnju 2014. godine, kao dio programa časopisa *Život umjetnosti* (IPU) pod nazivom Umjetnička vrtna kućica, održan je javni razgovor “Vidim budućnost u Francuskom paviljonu”, u kojem su sudjelovali mr. sc. Alan Braun, Miran Kurspahić, Saša Šimpraga i Davor Sanvincenti. Paralelno s ovim aktivnostima radali su se i prilozi koje čitate, pri čemu posebno treba zahvaliti svim suradnicima tj. osobama koje su bile voljne podijeliti s nama svoja dosadašnja privatna i strukovna iskustva sa sudbinom ovog prostora.

Otvaranje paviljona za spomenute aktivnosti bile su ujedno, nažalost, i jedine prilike kada su sudionici mogli

vidjeti unutrašnjost, sad već u potpunosti obnovljenog (ali ne i javnosti otvorenog) paviljona. Teško je iz gore spomenutih perspektiva odrediti točan razlog odgađanja otvaranja. Ta pitanja očito određuju neke druge pozicije. No, treba zadržati optimistični ton, jer defetistički, koji često obavlja prostor trokuta u Savskoj, ne može poslužiti ničemu konstruktivnom. Dosljedna i do kraja sprovedena ukupna obnova, kojom se izbjeglo doslovno urušavanje i nestanak jednog spomenika kulture, primjer je koji bi trebalo podržavati i koji bi i drugi slučajevi trebali slijediti.

Pitanje koje se međutim nameće jest: Može li obnova biti sama sebi svrhom? Odgovor glasi: Sasvim je jasno da ne može i ne smije. Francuski paviljon treba otvoriti javnosti i postaviti ga u dijalog s publikom, umjetnicima, kustosima, baš kako bi se izbjegla njegova neslavna prošlost – prošlost skladišta, prošlost bez svrhe, prošlost bez adekvatne društvene odgovornosti. ×